№ 227 Poniedziałek 30 sierpnia (12 września) 1910 r. Rok V

Wychodzi codziennie rano oprócz dni poświątecznych.

Adres Redakcyi: Kijów, Prorezna 13, Telefon 2464
pm Inistr. i Drukarni Polskiej: Kijów, Prorezna 9, Tel. 1672

Rękopisów Redakcya nie zwraca.
Redaktor przyjmuje od 12—1 Sekretarz od 6—
Administracya otwarta od 10—4 po poł. i od 6—8 wieczorem
Ogłoszenia przyjmuje się do godziny 8 wiecz.

# DZIENNIK KIJOWSKI

PISMO POLITYCZNE, SPOŁECZNE I LITERACKIE

| | miesięcz. | kwart. | pół rocz. | ro |
|---|---|---|---|---|
| Prenumerata: W kraju | 1.— | 3.— | 6.— | 12.— |
| „ Za granicą | 1.50 | 4.50 | 9.— | 18.— |

Za zmianę adresu 30 kop.
OGŁOSZENIA: Za wiersz petitowy lub jego miejsce przed tekstem 40 kop. pierwszy i 20 kop. każdy następny raz, za tekstem 20 kop. pierwszy i 10 kop. następny raz, zawiad. żałobne po 40 kop. W rubryce „Nadesłane" wiersz petitowy lub jego miejsce 1 r.

Numer pojedyńczy 5 kop.
Prenumeratę i ogłoszenia przyjmuje Administracya



## Telegramy.

*(Od korespondentów własnych.)*

### Represye.

**Warszawa.**—Prezydent miasta zabronił przyjmowania podań, napisanych w języku polskim.

### Komasacya gruntów.

**Warszawa.**—W niektórych gminach uchwalono prawo o komasacyi gruntów. W sprawie tej komisarze włościańscy oczekują wskazówek od władz odnośnych.

### Zmniejszenie procentów.

**Petersburg.**—Dyrektor wołżsko kamskiego banku zakomunikował ministr. finansów Kokowcewowi, iż petersburskie i moskiewskie banki oprócz zjednoczonego zobowiązały się do pobierania od dnia 1 września r. b. nie więcej niż 3 proc. od nowych rachunków bieżących i 4¾ proc. od nowych wkładów; dla starych pozostaje dawny procent do 1 stycznia r. p. Kokowcew zaproponował zmniejszenie procentów, pobieranych od towarzystw wzajemnego kredytu.

### Żydzi w politechnice petersburskiej.

**Petersburg.**—Do politechniki przyjęto 4 żydów. Pozostali 134 zaliczeni zostali jako kandydaci.

### Choroba Izwolskiego.

**Petersburg.** — Minister spraw zagranicznych Iswolskij znajduje się w szpitalu w Frankfurcie w celu kuracyi.

### W sprawie serwitutów.

**Petersburg.**—Do Dumy Państwowej został wniesiony projekt likwidacyi serwitutów w guberniach zachodnich.

### Zaprzeczenie.

**Petersburg.**—Z Berlina zaprzeczają podanej przez prasę wiadomości o rzekomym pobycie Azefa i Hartinga w Nauheimie. Przypuszczają tutaj, iż pierwszy znajduje się w Londynie, drugi zaś w Brukseli.

### Przyjazd króla czarnogórskiego.

**Petersburg.**—Król Mikołaj czarnogórski przybędzie w grudniu do Petersburga z dziękczynną wizytą.

### Pogłoski.

**Petersburg.**—Ponownie krążą uporczywe pogłoski o ustąpieniu ministra marynarki Wojewódzkiego, wiceministra Grygorowicza i naczelnika wydziału budowy okrętów w związku z rewizyą ministerstwa marynarki.

### Zajście w teatrze.

**Petersburg.**—W ligowskim teatrze wynikło zajście pomiędzy junkrem i oficerem. Obnażono szable. W sprawie tej spisano protokół.

### Różne.

**Petersburg.**—Synod polecił dyecezyi kijowskiej ułożenie książki do czytania w szkołach cerkiewnych, zrozumiałej dla mieszkańców południa.

**Petersburg.**—Ministerstwo oświaty wydało rozporządzenie, aby kursy dla dorosłych uczęszczane były przez osoby, mające nie mniej 17 lat.

**Petersburg.** — Wydatki miasta Petersburga podczas wyborów do trzech Dum Państwowych przewyższają 240,000 rb.

**Petersburg.**—Zaprzeczają pogłoskom o chorobie Andrejewa.

*(Od Agencyi Petersburskiej).*

**Petersburg.** — Z podwórza oficerskiej szkoły lotniczej wzniosły się 2 aerostaty wojskowe. Mniejszy aerostat Nr. 522 opuścił się na stacyi „Tarchówka", w pobliżu Siestrorecka. Wskutek nieostrożności palących chłopców wiejskich aerostat spłonął. W dzień z podwórza zakładu gazowego wzniósł się balon wszechrosyjskiego aeroklubu „Wasyl Korn" wraz z 4 pasażerami i udał się w stronę Finlandyi.

**Batum.**—W nocy zatonął statek, na którym znajdowało się 41 osób, nie posiadających paszportów. 23 osoby utonęło, pozostali uratowali się wpław.

**Połtawa.**—W powiecie piratyńskim w majątku hrabiny Musin-Puszkinej eksplodowała lokomobila młocarni parowej zabijając brata dzierżawcy majątku, oraz 3 robotników. 4 osoby zostały zranione, 6 odniosło poparzenia. Wypadek zdarzył się wskutek winy maszynisty, który odszedł, powierzając maszynę niedoświadczonemu palaczowi.

**Mohylów** (gub.).—W osadzie Chodorówce, pow. goreckiego, spłonęły 34 domy. Straty wynoszą 25,000 rb.

**Petersburg.** — Według wiadomości ściślejszych aerostat Nr. 522 nie spłonął, lecz odniósł tylko uszkodzenia.

**Petersburg.**—Porucznik Rudnow na biplanie wojskowym Farmana dokonał wzlotu, który trwał godzinę i 10 minut na wysokości 150 metrów.

**Błagowieszczeńsk.** — Prezes komisyi amurskiej Gondatti, naczelnik budowanych linii kolejowych Wurcel oraz budowniczy średnio amurskiej kolei żelaznej Trygubow po dokonaniu oględzin terenu wybrali Surażewkę, jako przyszłe centrum okręgu amurskiego. Prace przy budowie kolei średnioamurskiej postępują szybko naprzód. Ostateczne badania dały możność skrócenia linii o 20 wiorst. Wskutek zmniejszenia liczby stacyi osiągnięto znaczne oszczędności.

**Petersburg.** — Minister finansów wyjechał na pewien czas z Petersburga w interesach służbowych.

**Petersburg.**—Sekretarz państwa, senator Makarow, wyjechał na urlop zagraniczny.

**Moskwa.**—Miejska komisya sanitarno-wykonawcza wypowiedziała się za tem, aby miasta nie ogłaszać za zagrożone przez dżumę.

**Moskwa.**—Sobór biskupów staroobrzędowców postanowił wysłać do archimandryty Michała delegatów w celu otrzymania od niego wyjaśnień, ponieważ pobyt w mieście jest mu wzbroniony.

**Tyflis.**—Przybył tutaj automobilem minister sprawiedliwości w towarzystwie rewidującego oberprokuratora Reinke.

**Ekaterynodar.** — Spalił się duży skład tytoniu Kardasza. Straty wynoszą przeszło 80,000 rb.

**Moskwa.**—Na Twerskim bulwarze stójkowy usiłował zatrzymać mężczyznę i kobietę, wychodzących z domu schadzek, w którym mieli zamiar dopuścić się rabunku. Kobieta zraniła śmiertelnie policyanta, poczem pobiegła za swym towarzyszem. Podczas pościgu policyi mężczyzna wystrzałem z rewolweru zabił kobietę, sam zaś został zabity przez policyę.

**Jarosław.** — Epidemia jaszczuru w powiatach słabnie. W ciągu trwania epidemii chorowało na jaszczur 80,000 sztuk bydła.

**Jarańsk.**—Ministerstwo oświaty wyznaczyło 101,000 rubli rocznej zapomogi na utrzymanie szkół, oraz jednorazowo 52,000 rubli na budownictwo szkolne i zapomogi 71,000 rubli. Zostają otwarte 52 szkoły.

### Cholera.

**Petersburg.**—Petersburska agencya telegraficzna otrzymała następujące dane o cholerze w ciągu ubiegłego tygodnia: W gubernii wiackiej zachorowało 17, zmarło 15. W gub. kijowskiej zach 688, zm. 279. W gub. kostromskiej zach. 153, zm. 52. W Kronsztadzie zach. 7, zm. 10. W gub. kurskiej zach. 182, zm. 102. W gub. kutaiskiej zach. 39, zm. 13. W gub. mohylowsklej zach. 41, zm. 20. W Niżnim Nowogrodzie zach. 94, zm. 50; w gub. nowogrodzkiej zach. 17, zm. 15. W gub. penzeńskiej zach. 85, zm. 45; w gub. podolskiej zach. 94, zm 28; w gub. symbirskiej zach. 278, zm. 183; w gub. stawropolskiej zach. 1, zm 1; w gub. tambowskiej zach. 554, zm. 295; w gub. twerskiej zach 5, zm. 1; w gub. tyfliskiej zach. 22, zm. 15; w gub. charkowskiej zach. 316, zm. 188; w gub. chersońskiej zach. 618, zm. 255; w gub. erywańskiej zach. 201, zm. 114; w gub. jarosławskiej zach. 86, zm. 53 W okręgu karskim zach. 161, zm. 64. W Odesie zachorowało i zmarło 7 osób. W Omsku zach. 97, zm. 60. W Rydze zach. 4, zm. 1. W Samarze zach. 24, zm 14; w powiatach zach. 1944, zm. 845. W Tumeniu zach. 18 zm. 10. W gub. czernihowskiej zach. 41, zm. 15. W Kerczu zach. 1 W Sewastopolu zach 1 W Symferopolu zach. 2, zm 3; w gub. zach. 114, zm. 52 osoby.

W Woroneżu zach. 11, zm. 7; w gub. zach. 446, zm. 245. W Taszkencie zach. 3, zm. 1; w powiecie zach. 1. W Czymkencie zach. 3. W Ufie zach. 75 zm. 37. W Ekaterynodarze od 17 do 29 sierpnia zach 6, zm. 5. W Czystopolu epidemia cholery ustała; w ciągu ostatnich dwóch tygodni zach. 3 osoby, w powiecie zachorowało 19 osób, zmarło 5.

**Petersburg.**—W ciągu doby zachorowało na cholerę 58 osób, zmarło 23; pozostaje chorych 625 osób.

**Konstantynopol.**—Projektowane w dniu 1 września otwarcie zgromadzenia narodowego zostało przez patryarchat odwołane.

**Konstantynopol.**—W Erzerumie i okolicy zachorowało na cholerę 14 osób, zmarło 6.

**Bernay** (departament Eure) —W sobotę wykoleił się pociąg, idący z Cherburga. Maszynista, palacz, starszy konduktor i 8 pasażerowie zabici.

**Zürich.**—Przejechali tędy rosyjski automobilista Nagel, oraz inni, kierując się w stronę St Gotharda. Automobil przybył bez żadnych uszkodzeń i bez zmiany gum w drodze.

**Paryż.** — Agencya Havasa komunikuje: „Telegramy zaznaczają polemikę, jaka wynikła w prasie konstantynopolitańskiej w sprawie pożyczki tureckiej. Nie jest prawdą jakoby rząd francuski działał na korzyść tej lub owej grupy finansistów. Wmieszanie się rządu ma na celu określenie niezbędnych gwarancyi politycznych i ekonomicznych, w szczególności tych, na które mają prawo liczyć oszczędności francuskie, których znaczne kapitały ulokowane zostały w przedsiębiorstwach tureckich. W ten sposób postawiona kwestya może być rozważaną i rozwiązaną jedynie przez dwa zainteresowane rządy."

**Wiedeń.**—Przybyło nadzwyczajne poselstwo angielskie w celu zawiadomienia o wstąpieniu na tron angielski króla Jerzego. Spotykane na dworcu kolejowym przez posła angielskiego w Wiedniu, poselstwo udało się do pałacu cesarskiego.

## KRONIKA.

Kalendarzyk.

Dziś 30 (12) Feliksa kapł. M.
Jutro 31 (13) Paulina B. M.

**Wschód słońca godz.** 5 m. 28.
**Zachód słońca godz.** 6 m. 25
**Długość dnia godz.** 12 m. 57.

— KRADZIEŻE. W domu Nr. 21 przy ul. Nazarjewskiej skradziono z mieszkania Nieczaja torebkę z pieniędzmi i kosztownościami na sumę 280 rb.

W domu Nr. 100 przy ul. Zylańskiej skradziono z mieszkania Zagłady zegarek.

Okradziono mieszkania: w domu Nr. 62 przy ul. Kuznieczej—Nazarkinej, w domu Nr 28 przy ul. Dmitrowskiej — Łopnickiego i w domu Nr. 39 przy ul. W. Dorohożyckiej—Zajewskiego.

— POŻAR. Onegdaj, z przyczyny niewiadomej, wybuchł pożar w domu Nr. 50 przy Czarnym Jarze. Spalił się dach domu.

— NAGŁA ŚMIERĆ. W domu Nr. 16 przy ul. Kuźniecznej zmarł nagle 60-letni robotnik Potapow. Zwłoki odwieziono do prosektoryum przy szpitalu Aleksandrowskim.

— NAPAD ZBROJNY. Na przechodzącego przez ul. Policyjną Lewickiego, w pobliżu domu Nr. 22, napadło 4 rabusiów uzbrojonych w noże; odebrawszy L. 8 rb. gotówką, czapkę i obuwie, rabusie zbiegli.

— OCZYSZCZANIE RYNKÓW. Komisarze cyrkułowi otrzymali od policmajstra rozporządzenie, aby natychmiast zawiadamiali przez telefon zarządzającego wydziałem sanitarnym, p. Burczaka o każdym wypadku nieuporządkowania rynków.

— KRWAWE ZAJŚCIE. Na ul. W.-Wasylkowskiej Burdak zranił nożem w plecy malarza Łutowczenkę.

— URLOP POLICMAJSTRA. Kijowski policmajster von Lang wyjechał wczoraj na urlop dwutygodniowy. Obowiązki jego pełnić będzie pomocnik policmajstra Woronczuk.

— OZNAJMIENIE MILEWICZA. Znany w naszem mieście Milewicz zwrócił się do prokuratora sądu okręgowego z oryginalnem oznajmieniem, że zmarły przed paroma miesiącami lekarz Lisienko miał być jakoby otruty. Przyczyny otrucia Milewicz nie wskazał. W sprawie tej wdrożone zostało śledztwo.

— ZEPSUCIE WODOCIĄGU. Wczoraj w nocy w nowowybudowanym domu Nr. 40 przy ul Jarosławskiej pękła rura od wodociągu, wskutek czego woda zalała nie zajęte jeszcze sutereny. Wezwano robotników, którym udało się doprowadzić wodociąg do porządku.

— ARESZTOWANI. Policya śledcza aresztowała: Aleksego Michinenkę i Pawła Guminowa za napad zbrojny na L. Formanczuka na rogu ul. W. Wasylkowskiej i M.-Błagowieszczeńskiej; Dymitra Kiryłowa za kradzież w d. Nr. 53 przy ul. W.-Wasylkowskiej; pozbawionego praw Fedora Łaga, oraz złodzieja Michała Kowalewskiego.

— NIEUDANA KRADZIEŻ. W nocy dn. 29 sierpnia usiłowano dokonać kradzieży w sklepie kupca Magazynnikowa w domu Nr. 6 przy placu Aleksandrowskim. Za pomocą dobranego klucza złoczyńcy dostali się na podwórze, przepiłowali kratę żelazną i przez okno dostali się do sklepu. Rabusie już przygotowali cenniejsze rzeczy do wyniesienia, lecz im widocznie ktoś przeszkodził, gdyż zbiegli, nic nie zabrawszy.

— ZATRUCIE. Wczoraj w domu Nr. 5 przy ul Lwowskiej otruła się wskutek zjedzenia zepsutej ryby służąca Rybenko. «Pogotowie» R. uratowało, poczem przewieziono ją do szpitala Aleksandrowskiego.

— DOM SCHADZEK. Wykryty onegdaj przy ul. Michałowskiej a utrzymywany przez akuszerkę K. Wyszewatą dom schadzek funkcyonował w Kijowie już od kilku lat. Dowiedziawszy się z gazet o zdemaskowaniu zakładu Wyszewatej, kilka jej ofiar dobrowolnie zgłosiło się do policyi w celu udzielenia w tej sprawie informacyi. Zeznania ich malują dokładnie całą działalność W., ta jednak nie przyznaje się do niczego, twierdząc, iż cała ta afera i zabrana korespondencya jest mistyfikacyą. Od Wyszewatej zażądano deklaracyi na piśmie, iż nie wyjedzie z Kijowa. Zamieszkały u W. dentysta Makarow twierdzi, iż nic nie wiedział o procederze, jaki W. uprawiała. To samo twierdzi służąca. W sprawie «domu schadzek» będą badane wszystkie osoby, których bilety wizytowe i fotografie znaleziono u W. Wyszewata została pociągnięta do odpowiedzialności sądowej z art. 274, grożącego więzieniem. Sprawa W. została powierzoną sędziemu śledczemu 3 cyrkułu m. Kijowa.

— NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK. W domu Nr. 10 przy ul. Mikołajowskiej podczas zapalania lampy spirytusowej zapaliło się ubranie na służącej M. Zołotoruczce. Zanim ogień zgaszono, Z. odniosła poparzenia całego ciała. Poszkodowaną odwieziono do szpitala Aleksandrowskiego.

## KRONIKA EKONOMICZNA.

### Ceny zboża.

**Rynek kijowski.** Pszenica ozima pud 1 rb. 4 kop—1 rb. 08 kop. Żyto pud 65 k.—67 kop. Owies włościański pud od 53 kop.—do 72 k. Owies folwarczny pud 66—73 k. Proso 73 — 75 k. Groch Wiktorya pud 1 rb. 20 k. — 1 rb. 25 kop., groch rychlik od 1 rb. 25. Mak 2 rb. 80 kop.—2 rb. 90 k. Rzepak wiosenny pud 1 rb. 40—1 rb. 45 kop. Jagły pud 1 rb. 05 kop. — 1 rb. 15 kop. Mąka pszenna (Zielony znak) 9 rb. 25 kop — 9 rb. 50 kop. Mąka pszenna (Znak czerwony I) 8 rb. 60 kop. — 8 rb. 75 kop. Mąka pszenna (czerwony II) 8 rb. 10 kop. — 8 rb. 25 k. Mąka pszenna (czarny I) 7 rb. 60 kop —7 rb. 75 kop. Mąka pszenna (czarny II) 7 rb. 10 kop.—7 rb. 25 kop. Mąka żytnia 2 gatunku, przesiana 6 rb. 25 kop.—6 rb. 35 kop. Mąka żytnia 3 inte den. 5 rb. 50 kop. — 5 rb. 60 kop. (Gatunki mąki podajemy według marek młyna Brodzkiego). Otręby pszenne grube 48 kop. — 50 kop. Otręby pszenne drobne 45 kop. — 48 kop. Na eksport otręby taniej 40 kop. Otręby żytnie 46 kop —48 kop. Koniczyna 9 rb. 50—10 rb. Siemię lniane 2 rb. 10 kop. — 2 25 kop. Bobik koński 83 — 85 kop.

**Na kolejach Poł.-Zach.** Pszenica ozima pud 1 rb. 3 kop —1 rb. 05 kop. Żyto 65—67 kop. Proso pud 73—75 kop. Groch rychlik pud 1 rb. 48 kop. (tylko na nasiona). Bobik koński 60 — 80 kop. Rzepak 1 rb. 75 kop. — 1 rub. 80 kop. Len 2 rb. 10 kop.—2 rub. 20 kop. Soczewica pud 1 rb. 20 kop. — 1 rb. 25 kop. Jagły pud 1 rb. 10 kop. — 1 rb. 20 kop. Otręby pszenne grube 47 kop. — 49 kop Otręby pszenne drobne 43 kop. — 45 kop. Otręby żytnie pud 44—47 kop.

### GIEŁDA ZBOŻOWA

(Telegram specyalny)

**Petersburg.** Żyto w nat. 116/118 zoł. 83 — 85 kop., owies nadwołżański 71 — 72 kop., zamoskiewski 91 — 93 kop., groch pastewny 1 rb.29 kop.

**Rybińsk.** Żyto w nat. 115/118 zoł. 6 rb. 25 — 6 rb. 35 kop., owies zwyczajny nadwołżański 3 rb. 55 — 3 rb. 65 kop., kamski 3 rb. 45 — 3 rb. 55 kop., kasza gryczana 10 rb. 75 — 10 rb. 90 kop., groch pastewny 8 rb. 20 — 8 rb. 30 kop., mąka żytnia nadwołżańska 7 rb. 40 — 7 rb. 60 kop., kamska 7 rb. — 7 rb. 10 kop., pszenna 10 rb 75 — 11 rb. 25 kop.

**Czelabińsk.** Pszenica 80 — 90 kop., żyto 60 — 62 kop., owies 53 kop., siemię lniane 1 rb. 98 — 2 rb. 05 kop.

**Rewel.** Pszenica rosyjska 1 rb. 14 — 1 rb. 18 kop., żyto 86 — 88 kop., owies zwyczajny 72 — 75 kop.

**Czystopol.** Usposobienie z owsem ożywione, z siemieniem lnianem mocne Żyto suche w nat. 115/118 zoł. 60 — 61 kop., owies suchy w nat. 75/76 zoł. 42 — 43 kop., mąka żytnia 6 rb. 40 kop., groch 66 — 68 kop, siemię lniane 1 rb. 85 kop.

**Omsk.** Pszenica rosyjska w nat. 131/132 zoł. 78 — 76 kop.

**Ryga.** Pszenica rosyjska 1 rb. 15 kop., żyto 83 — 84 kop., owies zwyczajny 67 — 68 kop., siemię lniane 2 rb. 28 kop., makuchy lniane 1 rb. 20 kop.

**Berlin.** Pszenica — usposobienie ospałe — na termin bliższy — 203 mar.; na termin dalszy 201¾ mar. Żyto — usposobienie ospałe — na termin bliższy — 151½ mar.; na termin dalszy 154¾ mar. Jęczmień rosyjsko-dunajski 120 — 124 mar.

---

# Listy z wystawy odeskiej.

### Dział naukowy.

Pawilon, w którym się mieści dział naukowy wystawy odeskiej, nie odznacza się pięknością linii architektonicznej — podobny raczej do jakiejś wielkiej szopy, bardzo długiej, o jednem głównem wejściu i dwóch bocznych, przedstawia rodzaj labiryntu, w którym łatwo się zabłąkać.

Brak systematu i nici jakiejś przewodniej w rozmieszczeniu okazów jest powodem, że pomimo olbrzymiego kształcącego znaczenia tego pawilonu, zostaje często on przez publiczność zupełnie ominiętym, a i w gazetach odeskich, pochopnych do opisywania wystawy, nie spotykaliśmy należytego opisu tego działu naukowego.

Czego bo też tam niema! Gdy się wejdzie z prawej strony, widzimy szereg automobilów firm rozmaitych.

Od frontu — kramy z wyrobami z uralskich kamieni oraz wyroby drobnego przemysłu wielkorosyjskiego („kustarnyje"), przedstawiające jakby kopię sklepów na kontraktach kijowskich.

Dopiero wchodząc przez wejście od lewej ręki — dostrzegamy karty i diagramy, świadczące, że znajdujemy się wobec statystyki, czyli jakichś danych naukowych. Lecz tuż obok całe kosze winogradu, wspaniałe soczyste grona jakiś jegomość wspaniałomyślnie proponuje widzowi, aby skosztował...

Zacznijmy więc od owych tablic i winogron i przejdźmy szybkim krokiem przez pawilon, bo dłużej zatrzymywać się nad każdym okazem, choć warto, nie mamy czasu.

Najpierwej znajdujemy się wobec okazów ziemstwa gubernialnego chersońskiego oraz ziemstw powiatów odeskiego, tyraspolskiego, ananiewskiego. Dumą ziemstw do niedawna jeszcze była statystyka, to też diagramy i karty, rozwieszone na ścianach, przemawiają bardzo wymownie.

Widzimy z nich, że ziemstwo nietylko zaprowadziło obowiązkową asekuracyę od ognia, ale nadto walczy z chorobami zwierząt, starając się zapobiegać chorobom przez szczepienia ochronne.

W r. 1891 wydano na „weterynaryjny oddział 5,014 rb., w r 1909—82 500 rb. Uratowano od róży i septicemii 25,000 świń, liczba koni chorych na jaszczur w r. 1891 wynosiła 25,000, w r. 1902 podczas epidemii 95,000 w 1,000 miejscowościach. Zwalczono ją i w r. 1909 zachorowało 600 koni w 300 miejscowościach.

Dalej widzimy, jak ziemstwo buduje mosty żelazne (Krzywy Róg), betonowe (Kamionka), drewniane (Zofiówka), jak udziela pożyczki, zaprowadza pola okazowe, buduje szkoły profesyonalne, stara się krzewić jedwabnictwo, winnictwo, tkactwo. Winogrona, o których wspominałem, to latorośl francuskich szczepów, przeniesiona na dawniejsze „Dzikie Pola".

Ponieważ zbożu i winnicom szkodzą insekta, więc ziemstwo utrzymuje pracownie entomologiczne i muzeum pod zarządem polaka p. Józefa Pażowskiego (Chersoń).

Szafa, pełna pięknych okazów, jest dowodem jego działalności naukowej.

Nieco dalej widzimy kobietę, siedzącą na ziemi przy warsztacie do wiązania nici jedwabniczych. Wokoło wspaniałe hafty ludowe, panna młoda w stroju weselnym, ręczniki, chusty, dywany, pasy.

Nieboszczyk Zygmunt Gloger napewno postarałby się o pozyskanie tych okazów do warszawskiego muzeum przemysłu i handlu, a Krzywicki dokonałby pomiarów antropologicznych włościanki, bo mimo lat 60 wieku, jest to typ wspaniały jakiejś mocnej i pięknej rasy.

Te okazy, to wyroby włościan ze wsi Kliszkowce nad Dniestrem; ziemstwo chocimskie dało subsydyum dla przyjęcia udziału w wystawie, uprzejma włościanka sprzedaje pisanki po 8 kop. i haftowane ręczniki po rublu.

Tuż obok ziemstwo z Sorok (Besarabia) wystawiło okazy swej szkoły.

Idźmy dalej. Oto witryna z proszkami p. Langkucza z Odesy. Twierdzi, że przy myciu owiec jego proszkiem i mydłem wełna, wolna od brudu, zyskuje na cenie. Na dowód — pokazuje złote medale z wystawy wszechświatowej.

Następny pawilon mieści wyroby głuchoniemego p. Jana Stankowskiego z Warszawy, kamienie z Ekaterynburga, wreszcie „degustacyę" win z Krymu, Kaukazu, Akermanu.

Mały kiosk komitetu winnictwa przy moskiewskiem Tow. rolniczem (1820—1901) poglądową metodą za pomocą obrazków, poucza, iż większość t. zw. „cerkiewnych" win jest nieudolnem fałszerstwem. Chciałoby się o tych fałszowanych winach pomówić i rozstrzygnąć kwestyę, czy są wogóle i mogą być wina nie fałszowane absolutnie (bez domieszki np. cukru, taniny), gdy niebawem staniemy przed pawilonem „Udielnawo Wiedomstwa" i różnych prywatnych firm.

Następnie mały zakątek poświęcono entomologii. A więc motyle i motyle, barw prześlicznych, lazurowych. Motyle podzwrotnikowe z Parany, o których słyszeliśmy na odczytach p. Warchałowskiego o Brazylii, olbrzymie żuki, jak Dynastes Hercules, megasoma elephas i rzadki goliathus giganteus, lub błękitny, jak oko blondynki, euphoius azoreus. Pisząc o tych stworzeniach, musiałbym dosłownie chyba powtórzyć artykuł „Kuryera Warszawskiego" o motylach p. Izaaka na wystawie częstochowskiej, notując, że motyle naszego p. Koncelmana z Odesy nie są gorsze.

Niebawem widzimy witrynę z napisem „Fauna i flora odeskiej zatoki". Nadzwyczaj ciekawe i pouczające, choć bez rysunków, trudno oddać całkowite wrażenie. Dowiadujemy się tu, że w odeskiej zatoce są skałotocze — świdrujące kamienie, i drzewotocze, zamieniające okręty w próchno, że są tu raki-pustelniki, meduzy, zwierzokrzewy oraz ryby jadowite.

Stacya odeskiego Pogotowia ratunkowego załączyła opis wypadku ukłócia się pewnego robotnika o skrzydełko morskiego drakona. Posiniał i wił się w konwulsyach, jak wściekły, jednak udało się go uratować. Sam ów drakon — mała rybka, podobna do „byczka" morskiego. Łapie się czasem na wędkę. Daleko straszniejszy jest kot morski, który tuż obok figuruje w słoiku szklanym.

O parę kroków zatrzymujemy się przed dużemi drewnianemi schodami, prowadzącemi aż do sufitu. Na schodach tych rozłożone są korytka z próbkami ziemi i gruntów Ukrainy, Wołynia i Podola. Zbiera te kolekcye profesor Nabokich (agronom z uniwersytetu odeskiego) i zamierza na podstawie tych zbiorów utworzyć nową kartę geologiczną. Obok wiszą stare karty, wydane nakładem departamentu rolnictwa.

Być może, gdy prof. Nabokich wyda swą kartę, będzie ona nie bez wpływu na... ilość pożyczek, wydawanych przez banki pod zastaw dóbr ziemskich obywateli...

Paweł Altman z Berlina wystawił aparaty sterylizacyjne, dezynfekcyjne, jakiś inny — aparat Claytona do tępienia szczurów, „Murin" do trucia i samych szczurów w formalinie i przekrojach anatomicznych.

Studenci i służba gabinetu anatomicznego uniwersytetu odeskiego wystawili szereg preparatów anatomicznych, bardzo skomplikowanych, gabinet medycyny sądowej, mózgi i żołądki rozmaitych samobójców.

Dobra to okazya asekurować od samobójstw, pokazując, jak okropnie wygląda żołądek spalony karbolem lub kwasem siarczanym. Ale w ogólnym kiermaszu te okazy naukowe giną niepostrzeżone.

Krymski klub turystów wystawił piękne kolekcye narzędzi, kostyumów i obuwia do łażenia po szczytach górskich oraz śliczne fotografie widoków, wsławionych przez „Sonety Krymskie". Tuż kolekcye skamieniałości, herbarze i obszerne memoryały i zapiski członków klubu.

Dział meteorologii zawiera nader pouczające narzędzia meteorologiczne, jak termograf, hydrograf, deszczomiar i barograf — sprowadzone z Paryża.

Jakiś p. Tanfiljew wystawił miłe oku naszemu karty stare Beauplana *(Carte d'Ukrainie contenant plusieurs Provinces comprises entre les confins de Moscovie et les Limittes de Transiluanie Dresser par G. L. V. Sieur de Beauplau Ingenieur et Capitaine de l'Artillerie de Serenisime Roy de Pologne)* — gdzie *Loca Deserta* oznaczone są jako „Dzike Polie" z r. 1650, oraz karty Sansona (1688) i Mercatora (1594), jak również *Novissima Russiae Tabula autore Isaaco Massa* (1633)

Osobną witrynę zajmuje *radium*, demonstrowane trzy razy tygodniowo, o czem napiszemy osobno, zarówno jak i o dziale pomocy naukowych i wydawnictwach książkowych, kończąc w ten sposób przegląd pobieżny działu naukowego.

**Selim Mirza.**

REDAKTORZY I WYDAWCY
TOMASZ MICHAŁOWSKI
ANTONI CZERWIŃSKI.

Drukarnia Polska w Kijowie ulica W.-Wasylczykowska (Prorezna 9) róg Puszkinskiej